

Et ordentligt skænderi

Et undervisningstilbud for 9.-10. klassetrin

Foreningen
Åndsfrihed

GRUNDTVIGSK
FORUM

Et ordentligt skænderi

Demokrati er en 'skikkelig måde at være uenig på' – sagde teolog og filosof K.E. Løgstrup. Demokrati handler selvfølgelig også om at finde løsninger og søge konsensus. Men nogle gange er man virkelig uenig. Og så må man diskutere. Og diskutere igen. Og det værste, der kan ske, er *ikke*, at man aldrig bliver enige. Det værste, der kan ske, er, at parterne går hver til sit og holder op med at tale sammen.

Forløbet 'Et ordentligt skænderi' handler derfor om at øve sig i at 'blive i ubehaget'. I projektet indgår bl.a. dilemmaøvelser og rollespil, og der lægges op til overvejelser over, hvorfor ytringsfriheden nødvendigvis må gå 'over dine grænser'.

Samtidig vil forløbet introducere eleverne for nogle af de tænkere, der har været med til at forme det danske samfund som et samfund præget af åndsfrihed – og for nogle af de dilemmaer, *de* stod i.

Undervisningsforløbet udvikles af Foreningen Åndsfrihed og Grundtvigs Skoletjeneste (Grundtvigsk Forum) i et samarbejde med Center for Karakterdannelse. Forløbet er p.t. i en udviklingsfase, hvor det afprøves på en række skoler.

Læs mere om forløbet og få svar på nogle af dine spørgsmål her nedenfor.

|| Dette er demokrati. Det er samtalen (dialogen) og dens gensidige forståelse og respekt, som er demokratiets væsen. Hvor dette glipper, vil man uvægerligt falde tilbage til magtkampen. Således forstået er demokratiet noget langt mere omfattende end en bestemt samfundsmæssig styreform.

Hal Koch

Forløb: Et ordentligt skænderi

En dag (3-4 timer) i en 9.-10. klasse/på en 9.-10. classes årgang.

Del 1 Præsentation: Hvem er vi, og hvad vil vi?

Del 2 Lyt til en historie: Da Hal Koch fik nok.

Del 3 Dilemmaøvelse: Er du enig? Tag stilling til 10 udsagn om demokrati og åndsfrihed.

Del 4 Introduktion i ord og billeder til N.F.S. Grundtvig og Hal Koch: Kan man forsvare nogens frihed uden at forsvare deres sag?

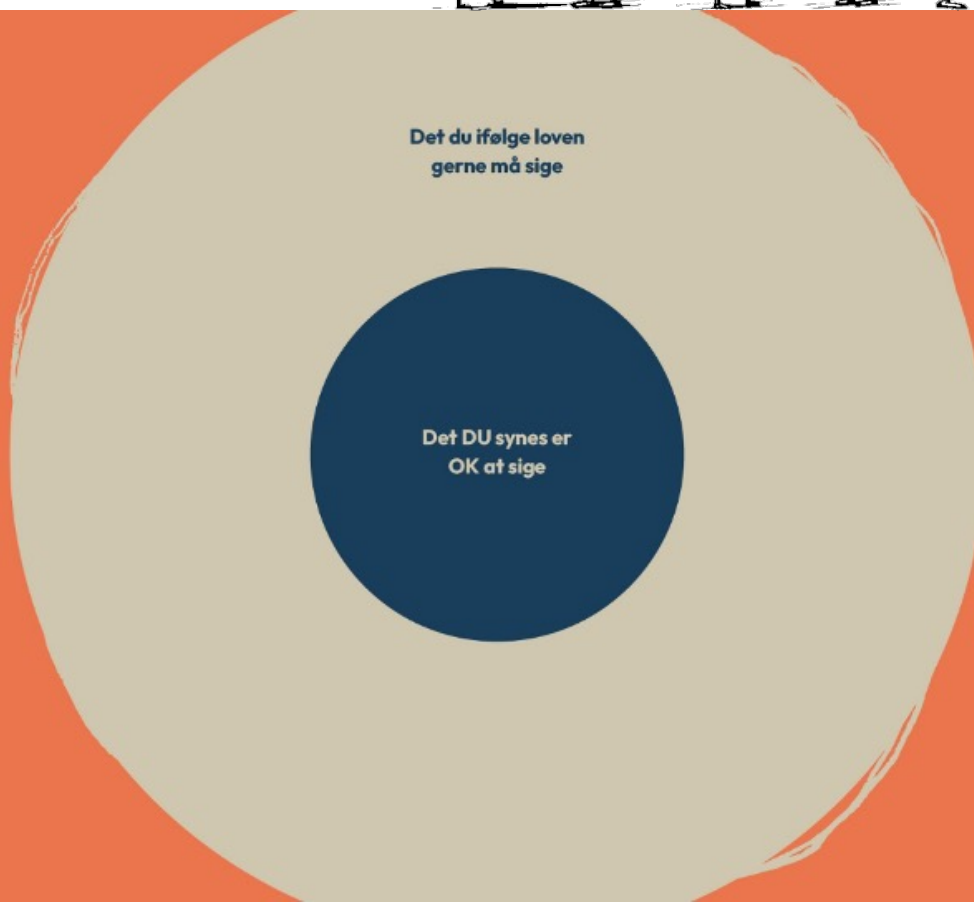
Del 5 Ytringsfrihedens to cirkler: Introduktion og øvelser

Del 6 Hvad er værdien af et skænderi? Kort introduktion til Hal Kochs demokratisyn og til nogle forskelle i Europa i forhold til 'offentlighed' og den offentlige debat.

Del 7 Et ordentligt skænderi: Rolleøvelser.

Del 8 Dilemmaøvelse (gentagelse af del 3) Hvad mener du nu? Tag stilling til 10 udsagn om demokrati og åndsfrihed.

Del 9 Afrunding og tak for i dag.

Hvorfor er det vigtigt, at den lysegrå cirkel er stor, også selvom den mørkeblå cirkel ikke er? ... for det er det nemlig.

FAQ: Et ordentligt skænderi

Hvorfor er det nu lige, vi vil have skoleelever til at skændes ...?

Fordi polarisering er en af tidens store udfordringer. Og det vil projekt 'Et ordentligt skænderi' gerne adressere.

Polariseringen betyder både:

- At der er nogen, vi slet ikke taler med
- At der er noget, vi ikke taler om

Sådan vil det selvfølgelig altid være – kan man indføje. Men polariseringen forstærker det. For et samfund præget af polarisering er kendetegnet ved, at der er grupper, der ikke er i kontakt med hinanden (eller kun er i voldelig kontakt med hinanden – jf. fx stormen på Kongressen i USA, 6. januar 2021), og som befinder sig i hver sin 'offentlighed'/ekkokammer uden indblik i hinandens argumenter eller billede af virkeligheden. Og det er kendetegnet ved, at der opstår nogle meget stærke – og lukkede – fællesskaber, hvor tvivl eller kritiske spørgsmål ikke er velsete, og hvor der derfor er meget, der ikke kan siges.

Men var det ikke bedre at tale om 'dialog' end om 'skænderi'?

Nej.

Vi går (selvfølgelig!) ind for dialog. Men vi ser en tendens til, at 'dialog' oversættes som det at søge efter lighedspunkter hos hinanden eller søge efter konsensus. Hvilket ofte er rigtig godt! Men det betyder bare også, at der vil være nogen, der ikke er med i samtalen – nemlig dem, der faktisk ikke er enige med hinanden og som er dybt overbevist om, at man må se verden anderledes. Dialog bliver dialog for de dialogsøgende, de moderate på 'midten'. Dialog kan derfor medvirke til at forstærke polariseringen.

Det er afgørende for os at understrege, at en samtales succes ikke skal måles på, om den har ført til konsensus: En samtale er ikke mislykket, fordi man ikke bliver enige. En samtale er først mislykket, når parterne ikke længere taler sammen – når de holder op med skændes (og enten slås eller går hver til sit).

Men går det ikke meget godt i Danmark?

Jo.

Danmark er et af de frieste samfund i verden og med mindst ulighed. Og Danmark er også et samfund præget af en stærk tradition for åndsfrihed. I Danmark er vi stolte af vores frie offentlighed, hvor vi kan være uenige med hinanden, og hvor også kontroversielle synspunkter og perspektiver kan bringes på banen.

Men åndsfriheden i Danmark er også kommet under pres – og vi taler i højere og højere grad om, at der er noget, der ikke hører hjemme i det offentlige rum, eller som ikke kan diskuteres. Fordi det opfattes som farligt, eller fordi man vil beskytte nogle mod andre, eller fordi der er noget, som majoriteten definerer som 'forkert' eller 'gammeldags'. Presset på åndsfriheden viser sig også politisk i form af love og lovforslag, der vil kriminalisere bestemte synspunkter eller måder at udtrykke dem på (fx den såkaldte koranlov, men også fx lovforslag, der vil have mere kontrol med undervisningen på danske friskoler – med mere).

Hovedpointer:

Et ordentligt skænderi

Overordnet set vil 'Et ordentligt skænderi' kaste lys på to ting:

- At vi i Danmark arver en stærk tradition for åndsfrihed. Andre har før os tænkt tanker om, hvad der gør et demokrati til et frit demokrati, fx at det kræver af os, at der også er frihed til synspunkter, vi ikke kan lide at høre. Og at man gerne må forsøge at overbevise hinanden om, at man har ret (men man må selvfølgelig også gerne selv blive klogere). Det er fx sådan nogle som N.F.S. Grundtvig eller Hal Koch.
- At en samtale ikke er mislykkedes, fordi man skændes – og aldrig bliver enige. Den er først for alvor mislykkedes, når man går hver til sit, eller når samtalen slår over i vold. Måske kan vi i et frit demokrati ind imellem støde på mennesker, som vi bliver nødt til at skændes med 'for evigt'. Men det er da også HELT VILDT MEGET bedre end at leve i hver sin verden.

Procesplan

"Et ordentligt skænderi" udvikles af Foreningen Åndsfrihed og Grundtvigsk Forum.

"Et ordentligt skænderi" afprøves på Eriksminde Efterskole, Mølleskolen i Ry og Al-Hikma Skolen i København.

Evaluerings af prøveforløb på skoler.

Det færdige undervisningsmateriale "Et ordentligt skænderi" er frit tilgængeligt til brug på skoler.

Foreningen Åndsfrihed, Grundtvigsk Forum og Center for Karakterdannelse indgår samarbejde.

"Et ordentligt skænderi" i prøvefase udbydes til nye prøveskoler.

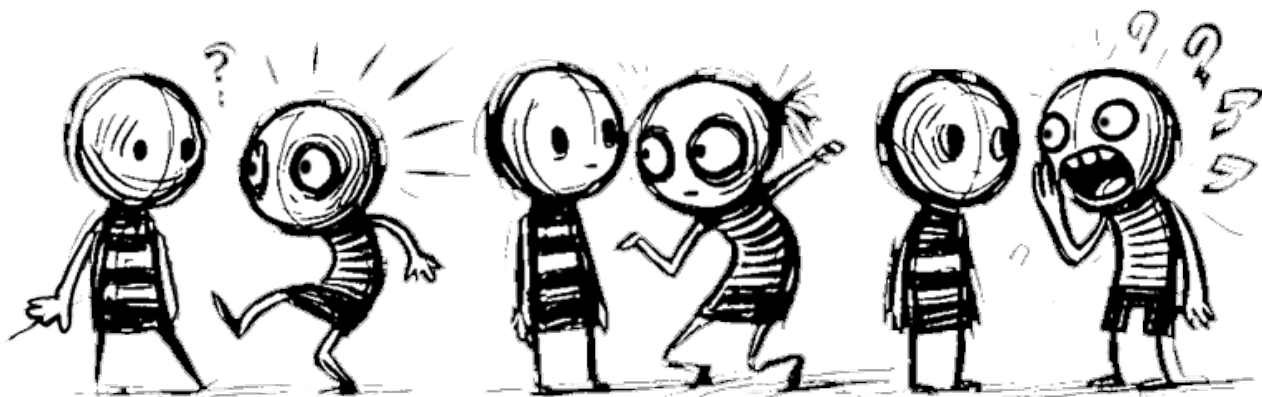
Undervisningsmaterialet "Et ordentligt skænderi" udvikles til, at skoler selv kan bruge materialet.

|| Demokratiet kan aldrig sikres – netop fordi det ikke er et system, der skal gennemføres, men en livsform, der skal tilegnes. Det drejer sig om et sindelag, der skal bibringes hvert nyt slægtled. Derfor er det folkelige oplysnings- og opdragelsesarbejde nerven i demokratiet.

Hal Koch

Vil du gerne have et 'Et ordentligt skænderi'?

Vil du høre mere om initiativet eller om muligheden for at være en del af prøveforløbet, så kontakt Ingrid Ank, ia@grundtvigskforum.dk eller telefon 41 93 90 08. På baggrund af udviklingsforløbet vil der blive lavet et undervisningsmateriale, som vil være frit tilgængeligt for skoler med 9.-10. klasse.

Et ordentligt skænderi

Et undervisningstilbud for 9.-10. klassetrin

Foreningen
Åndsfrihed

GRUNDTVIGSK
FORUM

